

FESTIVAL SAVREMENE UMETNOSTI DUNAVSKI DIJALOZI 2021.

Društvo i umetnost u okolnostima iznuđene realnosti (Novi Sad, septembar 2021)

Novosadska galerija „Bel art“ organizovala je deveto izdanje Festivala savremene umetnosti *Dunavski dijalozi* od 7. do 28. septembra 2021. u Novom Sadu. Festival je kao i u prethodnim izdanjima zamišljen kao pregled najaktuelnijih zbivanja u umetnosti podunavskog regiona. Ove godine u programu dominirala je centralna izložba koju su zajednički koncipirali Venelin Šurelev, umetnik i kustos iz Bugarske i Sava Stepanov, likovni kritičar i umetnički direktor Festivala savremene umetnosti *Dunavski dijalozi* u Novom Sadu.

1. Centralna izložba

Društvo i umetnost u okolnostima iznuđene realnosti

U doba korone bezbednosno pravilo distance između pojedinačnih individua dobilo je drugačije značenje jer su se pojavila distanciranja u brojnim međuljudskim odnosima – u političkim, ekonomskim, sociološkim, ekološkim, pa čak i u naučnim oblastima. Poremećen je uobičajeni dijalektički tok stvari a pandemija i „besni kapitalizam“ pokazali su da je bolest – stvarna i metaforička – postala osobenost čitavog društva koja je proistekla iz sistemskog zanemarivanja brige o čoveku čak i u najrazvijenijim državnim sistemima. Zapravo, savremeno društvo se našlo u okolnostima iznuđene realnosti, a upravo to pokazuje (i dokazuje!) centralna izložba. Istovremeno, izložba naglašava značaj novih umetničkih estetsko-etičkih sistema kojima učesnici (iz Nemačke, Austrije, Srbije i Bugarske) nastoje da izvrše „popravke sveta u krizi“, kako je to svojevremeno zapisao Bonami. Novim tehnološkim postupcima Ana Prvački i Antoni Rajzekov su posvećeni temi pandemijske krize i njenog uticaja na svakodnevni život; Venelin Šurelov i Ana Vasof ukazuju na šablonizaciju čovekovog življenja u uslovima umreženih kapitalističkih, tehnoloških i drugih zadatosti današnje (iznuđene) realnosti, dok se Stevan Kojić u svojim kompjuterski sistemima posvećuje ekologiji stvaranjem elektronsko-bioloških sinteza.

2. Umetnički dijalog: Novi Sad – Temišvar

Umetnički dijalog: Novi Sad – Temišvar se na *Dunavskim dijalogima* priređuje u kontinuitetu od 2016. godine kada su dva geografski i kulturološki bliska grada proglašeni za

Evropske prestonice kulture 2021. Zahvaljujući izuzetnoj saradnji galerija „Bel art“ u Novom Sadu i „Jeca galerije“ u Temišvaru, umetnici i njihovi radovi se postavljaju u specifičan dijaloški odnos u duhu osnovne ideja festivala. Kustoska namera je da se identifikuju tačke slučajnosti, konvergencije ili suprotstavljanja između individualnih umetničkih senzibiliteta i jezika. Ovi „umetnički dijalozi“ nameću „prošireno“ delovanje, novo i drugačije sagledavanje, otkriće drugačije percepcije i kontekstualne pozicije umetničkog dela u svakodnevnoj zbilji. Ovogodišnja postavka radova medijske umetnosti formira se u autentičnim alternativnim prostorima Petrovaradinske tvrđave i Podgrađa. Čuvenu tvrđavu na Dunavu je izgradila Austrija (u periodu 1692–1780) zbog stalne opasnosti od Turaka i blizine granice s Osmanskim carstvom. Svest o istorijskoj distanci, neočekivani spoj (ili konfrontacija) duha dve epohe „izoštava“ dejstvo odabranih radova novosadskih i temišvarskih umetnika.

3. Bugarsko-srpski umetnički dijalozi

U osnovi Internacionalnog festivala savremene umetnosti *Dunavski dijalozi* jesu nastojanja da se omoguće direktni kontakti srpskih umetnika s umetnicima iz zemalja dunavskog regiona. „Oni koji umeju da razgovaraju mogu sebe neizmerno da obogate i razviju“, govorio je Horhe Luis Borhes. To načelo je, kako su dosadašnje izložbe pokazale – održivo i u vizuelnim umetnostima. Za ovu izložbu kustoskinje Nadežda Džakova iz Bugarske i Slavica Popov iz Srbije odabrale su po tri umetnika, nastojeći da iznađu prave kombinacije njihovih koncepata kako bi dobile određenu informaciju o njihovim sličnostima i razlikama, ali i o sposobnosti umetnosti da bude univerzalni odgovor na impulse kriznog sveta i vremena u kome živimo.

4. Novi Sad + Karolina Mudrinski

Karolina Mudrinski je novosadska umetnica koja se tokom svog dosadašnjeg rada afirmisala kao *science hybrids* autor. Njena umetnost sadrži bazičnu naučnu podlogu, a takvo interesovanje je stekla u porodici, tačnije od svog oca koji je istaknuti matematičar.

Njena instalacija prezentovana na ovogodišnjim *Dunavskim dijalogima* predstavlja pokušaj vizuelizacije matematičke teorije kojom se objašnjava odnos i međusobno delovanje dvodimenzionalnog i trodimenzionalnog prostora te sagledavanje i predočavanje odnosa beskonačnog i konačnog prostora u umetničkom izrazu.

5. Međunarodna konferencija „Društvo i umetnost u okolnostima iznuđene realnosti“

Ova konferencija razmatra mogućnost adekvatnog umetničkog odgovora aktuelnom svetu. Epohalna kriza i napetost sveta je uzrokovana delovanjem „besnog kapitalizma“ jer su velike korporacije i njihovi vlasnici čitav svet pretvorili u vlastiti resurs – jednako (zlo) upotrebljavajući ljude i prirodu – nijednog trenutka ne mareći za sudbinu i budućnost čitave populacije... Na konferenciji se traga za adekvatnom reakcijom i odgovorom umetno-

sti. U tom smislu se čini veoma značajnom jedna reaktualizovana rečenica srpskog i jugoslovenskog književnika jevrejskog porekla Oskara Daviča (1909–1989): *Traganje za čovekom, to je jedina validna filozofija danas, jedina održiva filozofija!* A takav stav od umetnika zahteva da, pored kritičkog „komentarisanja“ aktuelne stvarnosti, podrazumeva i obaveznu afirmaciju zasebnosti umetnosti; insistiranje na poštovanju kultivisanih estetskih sistema i suštinskih etičkih načela – kako bi umetničko delo čoveku našeg doba postala smisleno utočište i neka vrsta „sigurne kuće“.